

Behoort bij punt 6 van de agenda van de
237ste vergadering van het bestuur
d.d. 26 mei 2009

NOTA VOOR HET BESTUUR

Betreft: Kort verslag van het bezoek van minister Verburg aan de MVO-sector

De minister van LNV, Mw. Gerda Verburg, heeft op maandag 20 april jl. een kennismakingsbezoek gebracht aan de MVO-sector. Tijdens het bezoek werd ze o.a. vergezeld door Mw. Alida Oppers, directeur Voedselkwaliteit en Diergezondheid, en dhr. Roel Bol, projectdirecteur Biobased Economy. De delegatie bracht een bezoek aan Cargill Botlek en Unilever Nassaukade. Tijdens een boottocht door de Rotterdamse haven zijn de belangrijkste aandachtspunten van de MVO-sector door een aantal bestuursleden aan de minister gepresenteerd.

Tijdens het bezoek was er aandacht voor de belangrijkste prioriteiten van de MVO-sector zoals de inzet op zelfregulering voor duurzame ontwikkeling, voeding en gezondheid en kwaliteit en voedselveiligheid. Tevens werden onderwerpen zoals biotechnologie en handelspolitiek, het imago en de toepassing van dierlijke vetten en last but not least de betrokkenheid van de vakbonden bij de MVO-industrie en arbeidgerelateerde activiteiten behandeld. Verder was er gelegenheid voor discussie en zijn mede de effecten van de recessie op de MVO-sector met de minister besproken.

Bijgaand een kort verslag van de belangrijkste gespreksonderwerpen. Het verslag is geen volledige weergave van alle gevoerde discussies. De presentaties zijn terug te vinden op de website van MVO inclusief een foto-impressie.

Inleiding (Frans Claassen, directeur/secretaris Productschap MVO)

Van oudsher is Nederland een belangrijke speler in de oliën- en vettenmarkt. De sector is sterk internationaal georiënteerd en heeft de afgelopen jaren zijn positie op de Europese markt verder versterkt. Met een totale productiewaarde van 5,7 miljard euro is de MVO-sector een van de grootste agribusiness-sectoren van Nederland. De importwaarde kwam door de gestegen grondstoffenrijzen 50% hoger uit op 5,7 miljard euro en de uitvoerwaarde steeg met 30% naar 4,5 miljard euro.

Er is met de minister kort gesproken over de effecten van de huidige economische crisis op en de ontwikkelingen in de MVO-sector. Daarbij is aangegeven dat de MVO-sector in zijn algemeenheid minder conjunctuurgevoelig is en daardoor minder wordt geraakt dan bepaalde andere sectoren die volop in de schijnwerpers staan, zoals bijvoorbeeld de auto-industrie.

Ook de MVO-sector zal echter wel degelijk geraakt worden. Met name in de technische applicaties (verven, lakken) en technische toepassingen is de teruggang duidelijk voelbaar. Vooralsnog wordt uitgegaan van 3 tot 5 procent lagere productie en verwerkingscijfers. Gelet

op de goede infrastructuur en positie van Nederland/Rotterdam alsook bekende capaciteitsuitbreidingsplannen is de verwachting uitgesproken dat de komende jaren de MVO-sector in Nederland zal blijven groeien. Benadrukt werd tevens dat de oliën- en vettenmarkt een “global” market is. Daarom is de sector sterk gefocust op het bevorderen van vrije internationale handel en “level playing fields”.

De minister vond - gelet op de slechte geluiden uit diverse andere sectoren - de geschetste situatie van de MVO-sector meevallen. Daarbij benadrukte ze dat deze crisis ook kansen geeft. Voor de MVO-sector dacht zij specifiek aan kansen op het gebied van de biobased economy.

Duurzame grondstofvoorziening (Jan van Driel, voorzitter VERNOF)

Spreker schetst de inzet van de MVO-industrie om voor de belangrijkste grondstoffen (soja en palmolie) verduurzaming van de ‘main stream’ te krijgen. In het kader van de Round Table on Sustainable Palm Oil (RSPO) zijn de eerste ondernemingen gecertificeerd en is reeds duurzame palmolie op de markt. Voor de Round Table on Responsible Soy (RTRS) is het afgelopen jaar veel bereikt en de verwachting is dat binnenkort overeenstemming wordt bereikt over de criteria voor duurzaamheid.

Van de Nederlandse overheid verwacht de heer Van Driel dat wordt uitgegaan van wetgeving die in lijn is met de RTRS/RSPO-uitgangspunten. Ook zou Nederland met de eigen expertise de producerende landen kunnen helpen met het verder ontwikkelen van land-use planning en bescherming van de gebieden met hoge biodiversiteit.

De minister is blij met de inspanningen van de sector op het vlak van duurzaamheid. Zij informeert of er inmiddels een markt is ontstaan voor deze duurzame palmolie. De heer Van Driel schetst de situatie dat er weliswaar duurzame palmolie beschikbaar is maar dat kopers tot nu toe weinig bereidheid hebben getoond om hiervoor een extra premie te betalen. De producerende landen, die hard hebben gewerkt om hun productieproces te verduurzamen, willen hun marktpositie hierdoor versterken en verwachten ook extra opbrengsten binnen te halen. Het risico bestaat nu dat deze landen teleurgesteld worden en hun activiteiten op dit terrein weer gaan verminderen.

De minister wijst erop dat de duurzaamheidsdiscussie in de politiek gevoelig ligt. De minister van VROM en ook een meerderheid in de Tweede Kamer vragen strenge eisen. Daarbij wordt wellicht wat snel uit het oog verloren of die eisen in redelijke verhouding staan met de inspanningen die moeten worden gedaan. Ze roept de sector op deze meerkosten en administratieve lasten zo goed mogelijk te concretiseren en met haar te communiceren. Verder vindt de minister dat kopers(groepen) hun bereidheid moeten uitspreken om duurzaam gecertificeerde producten te kopen, ook als daar een meerprijs voor moet worden betaald. Als voorbeeld noemt zij het statement van CBL over duurzaam gevangen vis. Ook de consument zal moeten begrijpen dat er soms iets extra's moet worden betaald en ook hier ligt een taak om de consument hiervan te overtuigen.

Op het punt van duurzame bedrijfsvoering begrijpt de minister dat het door de economische crisis in combinatie met een lagere energieprijs niet altijd even aantrekkelijk is om extra te investeren in energie-efficiencyverbetering. Toch waarschuwt de minister het bedrijfsleven om niet te veel achterover te leunen. In het kader van Schoon & Zuinig zijn er afspraken gemaakt over energie-efficiencyverbetering tot 2020 en als bij een tussentijdse evaluatie blijkt dat er onvoldoende voortgang is gemaakt, dan zou dat kunnen leiden tot extra

wetgeving. Bovendien zal bij het opnieuw aantrekken van de economie energie ook weer duurder worden. Het lijkt haar goed om daarop voorbereid te zijn door juist nu actie te ondernemen.

Voeding en Gezondheid (Ronald Prince, namens de BNMF)

De MVO-sector maakt zich sterk voor het verbeteren van de vetzuursamenstelling door middel van zelfregulering. Hiertoe zijn tal van activiteiten ontwikkeld en wordt actief samengewerkt met andere sectoren om de vetzuursamenstelling van o.a. snacks, aardappelproducten, koek en gebak te verbeteren. Ook door middel van productvoorlichting zetten MVO en de sector zich in voor producten met gezonde vetten.

Desgevraagd door de minister gaf de heer Prince aan dat door innovatie de afgelopen jaren goede resultaten zijn bereikt en dat innovatie met name ook kansen biedt in de huidige economische omstandigheden.

Dierlijk vet (Sjors Beerendonk namens de VND en VVS)

De heer Beerendonk geeft een uiteenzetting van de producten en de toepassingen van dierlijk vet en eiwitten. De dierlijkvet-industrie verwerkt bijproducten uit bestaande industrieën, er is dus sprake van hernieuwbare grondstoffen. Door middel van imagocampagnes is de kijk van de Nederlandse overheid op dierlijke vetten sterk verbeterd. Toch meent de heer Beerendonk dat nog niet alle goede, duurzaamheidsaspecten voldoende tot hun recht komen en op een aantal terreinen zelfs onderbelicht blijven. Zo zijn er een aantal belemmeringen voor toepassingen in energie (SDE-regeling, Duurzaamheidsbalans categorie 3-vetten en afzwakking bijmengplicht).

De minister vindt de constatering dat dierlijk vet feitelijk een tweede generatie biobrandstof is interessant. Op de vraag van de heer Flipsen om diermeel opnieuw toe te laten in diervoeders verwijst de minister naar het Europese debat dat op dit moment hierover wordt gevoerd. Bij veel partijen is veel begrip voor het streven om zo spoedig mogelijk weer verwerking van diermelen toe te staan. Aan de andere kant is er bij velen, inclusief haarzelf, een zekere terughoudendheid te merken gezien het feit dat dankzij het verbod de BSE-problematiek sterk is teruggedrongen. Ze vroeg het bedrijfsleven terdege rekening te houden met de aandacht die er bestaat voor het BSE-risico. In het kader van de herintroductie van dierlijke eiwitten in diervoeders heeft het ministerie van LNV diverse relevante partijen benaderd voor inbreng. In de discussie werd ook de positie van soja als belangrijke bron van voedereiwit betrokken. De heer Filipsen vindt het jammer dat NEVEDI en het Productschap MVO tot nu toe niet bij deze discussie zijn betrokken. De minister begrijpt dit standpunt en zal deze organisaties uitnodigen om aan deze discussie deel te nemen.

Biotechnologie en Handelspolitiek (Rhandy Macnack, plv. voorzitter Productschap MVO)

De heer MacNack toont de ontwikkeling van het wereldwijde biotech-areaal. De omvang van de productie blijft groeien en er komt binnen een niet al te lange periode een scala van nieuwe soja-variëteiten op de markt.

Nederland speelt een belangrijke rol als Gateway to Europe: 24% van de Europese sojabehoeftte verloopt via Nederland. Soja is de belangrijkste eiwitgrondstof voor de Europese diervoederindustrie en wereldwijd is circa 70% van de soja genetisch gemodificeerd.

De overheid dient duidelijke randvoorwaarden te stellen aan de veiligheidsbeoordeling en op korte termijn moet een realistische drempelwaarde voor niet toegelaten maar wel reeds veilig bevonden GGO's worden vastgesteld.

De heer MacNack schetst een beeld dat op termijn conventionele soja een speciality geworden is met een hogere prijs. De MVO-sector wil een constructieve dialoog met overheden en maatschappelijke organisaties over de rol van genetische modificatie in een duurzame landbouw.

De minister is zelf ook positief over de toepassing van GGO's. Zij is van mening dat het publieke debat in Nederland sterk wordt bepaald door NGO's die veel ruimte krijgen om allerlei uitspraken te doen. De industrie is daarbij achtergebleven met het geven van tegengewicht. Daarom vindt ze dat de industrie publiekelijk afstand moet nemen van bepaalde uitspraken van NGO's en deze claims van de NGO's op basis van wetenschappelijk onderbouwd feitenmateriaal moet weerleggen.

Mochten de feiten de zorgen van de NGO's ondersteunen, dan dient het beleid van de overheid en het handelen van de industrie gericht te zijn op het voorkomen van de risico's. Aan de minister is aangegeven dat individuele bedrijven moeite hebben om te ageren tegen de aantijgingen van de NGO's vanwege het risico op gerichte publieke acties. De minister heeft begrip hiervoor maar ziet een duidelijke rol weggelegd voor in dit geval de branchevereniging en/of het productschap.

De minister maakt van de gelegenheid gebruik om de aanwezige bedrijven van harte uit te nodigen deel te nemen aan een nationale "fact finding"-bijeenkomst op 9 juni 2009 a.s. als input voor en voorbereiding op de Europese discussie over dit onderwerp later dit najaar.

Verder merkt de minister op dat de huidige GMO-variëteiten die op de markt zijn verschenen met name in verband worden gebracht met kostenvoordelen voor de boer. Het is haar bekend dat binnen niet al te lange termijn GMO-variëteiten zullen worden geïntroduceerd met eigenschappen die voordelen hebben voor de consument. Ook geeft de minister aan zich regelmatig te storen aan de opstelling van Monsanto die zij als hautain en agressief bestempelt. Ze is van mening dat het bedrijf gebaat zou zijn bij een opstelling die beter past bij de Europese regio.

Arbeidgerelateerde activiteiten (door Jan Gijsen, voorzitter Werkgroep Verankering Arbeid)

De heer Gijsen geeft een uiteenzetting van de activiteiten van de Werkgroep alsmede van de initiatieven die MVO zelf ontplooit op dit gebied.

Een belangrijk knelpunt bij de bedrijven is het aantrekken van gekwalificeerde medewerkers. Net als de gehele agro- en voedingsmiddelensector heeft ook de oliën- en vettenindustrie te kampen met een achterhaald imago dat veel jongeren klaarblijkelijk afschrikt.

Door het inventariseren van de knelpunten en het in kaart brengen van de kennis- en opleidingsbehoefte worden nieuwe initiatieven opgestart om het imago op het onderwijsfront te verbeteren en specifiek scholingsaanbod beter aan te passen aan de behoeften van de bedrijven in de sector.

De minister is blij met deze initiatieven. Zeker als de markt weer aantrekt, zal het moeilijk blijven om voldoende gekwalificeerd personeel aan te trekken. In de huidige omstandigheden geven veel bedrijven er daarom de voorkeur aan zo lang mogelijk

personeel in dienst te houden. Een specifieke groep mag niet worden vergeten en dat zijn de jonge mensen die van school af komen of die voor school praktijkervaring moeten opdoen. Voor deze laatste groep wil zij samen met een groot aantal sectoren afspraken maken voor het beschikbaar stellen van voldoende stageplekken/maatschappelijke stages. De minister nodigt de MVO-industrie uit hierin te participeren en op sectorniveau inspanningsverplichtingen aan te gaan.

Follow-up activiteiten

- De industrie moet extra kosten voor duurzaam geproduceerde palm- en soja-olie inzichtelijker maken.
- Grote partijen zouden, net zoals Uniliver heeft gedaan, publiekelijk moeten uitspreken bereid te zijn over te schakelen op duurzame producten, ook als dat een meerprijs vraagt. De industrie zou dit ook beter moeten communiceren met de consument.
- Juist nu werk maken van duurzame bedrijfsvoering/energie-efficiencyverbeteringen in het kader van de MJA-3.
- Actiever deelnemen aan de maatschappelijke GMO-discussie. Op basis van feiten en wetenschappelijke onderbouwingen meer tegenwicht geven aan NGO's.
- Feitenkennis van GMO verbeteren bij politiek en politieke partijen
- Een relevante bijdrage leveren aan de nationale "fact finding"-bijeenkomst op 9 juni als input voor en voorbereiding op de Europese discussie over GMO.
- Het ministerie herinneren aan de uitnodiging om Nevedi en MVO te laten participeren in de discussie over de herintroductie van diermeel in diervoeder.
- De belemmeringen voor dierlijke vetten bij toepassingen in energie wegnemen.
- Bereidheid van de sector peilen voor een inspanningsverplichting voor stageplekken/maatschappelijke stages.

-0-0-0-0-0-

Rijswijk, 15 mei 2009